

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posredniški štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20. Poštno-kranlinični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Lukács — grof.

BUDIMPEŠTA 14. (Izv.) Ministrski predsednik Lukács postane koncem delegacijskih zasedanj — grof.

Prihodnje delegacijsko zasedanje.

DUNAJ 14. (Izv.) Prihodnje zasedanje delegacij v Budimpešti se odpravi 8. nov. Razpravljalo se bo pred vsem o vojaškem proračunu za leto 1914.

Važno ministrsko posvetovanje.

DUNAJ 14. (Izv.) Danes se je vršilo v državni zbornici štiri in pol ure trajajoče posvetovanje ministrov, ki mu prisojajo veliko politično važnost.

Cesar o nemško-češkem sporu.

DUNAJ 14. (Izv.) Pri današnjem delegacijskem cerclu je negovoril cesar tudi nekaj Čehov. Med temi je Udržaliu cesar rekel, da je treba sporazuma med Čehi in Nemci na Češkem, a napram dr. Kramaru, s katerim je govoril dalje časa, se je izrazil, da bi se že bil sporazum v vsaki drugi državi dosegel.

Justhova prošnja.

BUDIMPEŠTA 14. (Izv.) Voditelj ogrske opozicije Julij Justh je poslal kabinetni pisarni cesarjevi pismo s prošnjo, da ga izbržeje iz seznama pravih tajnih svetnikov. Svojo prošnjo utemeljuje s tem, da se ne smatra za vrednega, da bi po dogodkih v ogrski zbornici, kjer je policija na tak način posredovala, še bil nadalje deležen take časti.

Socialisti proti vojni.

DUNAJ 14. (Izv.) Danes so sklicali nemški socialisti zborovanje, pri katerem so razpravljali o nakani avstrijske vlade v zadevi balkanske vojne. Vsi — govorili so tudi nemški socialisti — so bili proti temu, da bi se monarhija na kak način koli vmešavala.

Protest avtonomistov.

DUNAJ 14. (Izv.) Danes so tu energično protestirali proti zatvoritvi češke šole Komenskega češki socialisti-avtonomisti.

Italijansko-turški mir.

RIM 14. (Izv.) Sem se javlja, da bo v torek o polnoči konec italijansko-turških mirovnih pogajanj. Po tej dobi bo smatrala Italija vse polkuse kot neuspele.

Stavka pri D. M. v Polju.

LJUBLJANA 14. (Izv.) Pri Devici Mariji v Polju je v papirnici d. uže Leykam-Josefthal začelo stavkati vse moško in žensko delavstvo.

Grof — goljuf.

SV. HIPOLIT 14. (Izv.) V soboto je bil tu v St. Pöltnu pred kazenskim sodiščem obsojen grof Viljem Wickenburg radi dvakratnega sleparstva in potepuštva na osem mesecev ječe. Grof je bil že osemkrat kaznovan.

Ponesrečen avijatik.

OPAVA 14. (Kor.) Poljski avijatik grof Mihael Scipion del Campo je uprizoril včeraj popoldne v Bielech Biali polet, ki mu je prisostvala velika množica gledajočega občinstva. Prvi polet se je posrečil, pri drugem pa se je aparat prevrgel in je pokopal avijatika pod seboj. — Pri tem je aeroplan zgorel, a avijatiku se ni ničesar pripetilo.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

Opozarjam te, da ne trpim od nikogar takih besedi. Ne ohrani te torej niti najino dosedanje prijateljstvo — mu je rekel Tivadar, sileč se, da bi ostal miren in hladen.

— Ko tako govoriš proti mojemu narodu in moji domovini — ne moreva več ostati prijatelja. Zapomni si to in ravnaj se po tem.

— Najbolje je tako! Saj se takointako povsod srečujeva kot nasprotnika. Jutri pa bom imel čast, da odredim nadaljnje.

— Najdete me vedno pripravljenega. Kje sem, veste! — je odgovoril Ivan, sedaj tudi hladen in resen.

— Dobro je! — je rekel Tivadar in pozval svojo družbo, da odide iz šotora, v katerem je ostala sedaj samo Ivanova družba, prvi trenotek prevzeta po oni tihini, ki jo povzroči vsak tak resen spopad. Kargačević se je silno prestrašil. Najraje bi

Vojna na Balkanu.

Črnogorci na celi črti zmagujejo. — Srbi se že bijejo. — Turške krutosti. Bolgarija in Grška udarite.

Avstroogrška čaka na kostanj.

DUNAJ 14. (Izv.) „N. Fr. Pr.“ javlja po informacijah iz avstrijskih diplomatskih krogov, da avstroogrška vlada ne kani za sesti Sandžaka. — Šele koncem vojne bo Avstrija skrbela za to, da pride do svojih pravic.

Bolgarska in srbska napoved.

DUNAJ 14. (Izv.) Tu čakajo na napoved vojne se strani Bolgarije in Srbije že v bližnjih urah.

Srbi v Sandžaku.

BELGRAD 14. (Izv.) General Živković koraka z 12000 možmi v Sandžak. Njegove predstraže so že pri Raški, Ivanici in Javoru. Njim se pridružuje mnogo novopazarskih beguncev.

Vsa armada bo pa v sredo v Sandžaku, kjer bo korakala po dolini reke Lim navzgor, da se združi pri Prijepolju s Črnogorci, ki se bližajo pod poveljstvom divizionarja Vukotića Prijepolju od juga.

Turške krutosti.

SKOPLJE 14. (Izv.) Med krščanskim prebivalstvom, ki je pribežalo na srbsko stran, vlada silno razburjenje in obup. Begunci pripoveduje o masakrih v Bitolju in Monastirju.

Srbi opozarjajo na Turčijo.

BELGRAD 14. (Izv.) Arhimandrit Guric, voditelj stranke prava, je izjavil, da je vojna izbruhnila čisto po turški maniri. Mladoradikalec Drašković pa se je izrazil, da Evropa sedaj vidi, kako je Turčija, če tudi do sedaj ni hotela verjeti, kako malo vredna je.

Turški poslanik zapustil Belgrad.

BELGRAD 14. (Izv.) Turški poslanik je odpotoval danes popoldne v Zemun na avstrijsko stran, kjer čaka, da se mu do stavijo listine. Ob 4 še leži njegov parnik pred Zemunom.

Čete okoli Ristovca.

DUNAJ 14. (Izv.) Nocoj je prišla iz Pariza vest, da štejejo turške čete, ki so prekorčile pri Ristovcu srbsko mejo, jedva 800 mož(2), dočim jim stojite nasproti dve srbski diviziji pod poveljstvom bivšega ministra za vojno, generala Putnika. Vsled tega je upati, da se bodo morali Turki v odločilnem trenutku umakniti.

Turško divjaštvo.

BELGRAD 14. (Izv.) K srbskim četam, ki operirajo pri Raški in Vranju, je pribežalo 2833 prebivalcev iz Stare Srbije in iz Sandžaka. Vsi pripovedujejo o neverjetnih turških grozovitostih. Bitu Migičev so napadli bašibozuki srbsko prebivalstvo in so uganjali nečuvne strahovitosti. Rezali so Srbov nose, odsekavali roke in odrobili glave. V bližini Raške so prignali slabotnega starca in mu vprico Srbov odsekali glavo.

Eden Bolgar, ki ni za vojno.

SOFIJA 14. (Izv.) Voditelj socialistov Kapačeva so zaprili, ker je z nekim člankom protestiral proti vojni.

Turki prosijo za milost.

CETINJE 14. (Izv.) Črnogorske čete, broječe 20.000 mož oblegajo mesto Tuzi blizu Skaderskega jezera. Oblegani Turki, ki

bil stekel za Tivadarjem in ga prosil, naj se ne jezi. Gozne slike krvavega dvoboja so mu vstale pred njegovim duhom. Videl je že ljubljene prijatelja, kako pada po ubojni Tivadarjevi krogli, o katerem je tolikokrat slišal, da je silen in gotov boritelj. Kaj bi Ivan proti njemu. In tak človek naj pade! Ne samo, da ga je ljubil kakor rodnega brata, temveč je videl v njem tudi mladega človeka od katerega bo imel njegov narod in vse lišstvo in Slovanstvo le korist. Trenotek mu je bilo, kakor da mora za vsako ceno preprečiti ta dvoboj. Sam bi se mraje postavil in tako rešil prijatelja! Pa kaj, če pade. Vsa si pridobi v Hanu nem sročno hvaležnost in si tako v tem svetem zavetišču zagotovi svoje mesto.

— Pa kaj hočem več! — je vzkliknil sam v sebi in vstal s klopi v namenu, da pošče Tivadarja in izprosi dvoboj namest Ivana.

— Kam hočeš? Čakaj, da zopet za pojemo — ga je ustavil Cerović.

Kargačević se je začuden ozrl nanj in premeril s strogim pogledom. Ali ima pač srca to lahkomišno otroče, da mora sedaj misliti na pesem! — Je vprašal sam sebe in ga hotel pokarati.

— Res je — zapojmo! — je vzkliknil Ivan, še vedno nekoliko razburjen. — M

lih je 4800, prosijo, da nehajo Črnogorci s sovražnostmi in da jim dovolijo, da se svobodno umaknejo globlje v Turčijo. Črnogorski poveljnik pa tega ne dovoli, ampak zahteva, da se Turki umaknejo in da jih Črnogorci potem spravi s svojimi stroški na avstrijskih tadjah v Carigrad.

Francozi glas o Turkih.

DUNAJ 14. (Izv.) Iz Pariza so dospele na Dunaj vesti, da so izvojevali Turki pri Ristovcu neke uspehe. Po informacijah iz Pariza so tam menenja, da je posredovanje veselih žalostno končalo, kajti med Srbi in Turki je izbruhnila vojna in Turčija je začela svojo akcijo, ne da bi bila vojna napovedana. Turški uspehi pri Ristovcu pomenijo, da se je položaj izpremenil precej neugodno za balkanske države. Te so se dale namreč varati od „posredovanja“ in so izgubile časa za pripravo. To lojalnost je izrabila Turčija in je napadla Srbijo, a naša jo je vendar pripravljeno.

Nič davkov.

BELGRAD 14. (Izv.) Srbske oblasti ne pobirajo več davkov.

Srbski in bolgarski denar.

BELGRAD 14. (Izv.) Med Srbijo in Bolgarijo je d. govorenja reciprocieta bankovcev brez običnega aglo.

Rusija — neutralna.

PETROGRAD 14. (Izv.) Ruska vlada bo za sedaj z ozirom na dogodke na Balkanu ostala neutralna.

Note balkanskih držav.

ATENE 13. (Kor.) V identični noti balkanskih držav, ki jo je Grška predala danes ob 8 zjutraj turškemu poslanstvu, se glasi koncem: V popoldne predani noti se zahvaljujejo balkanske države veselim za njih posredovanje, a pri tem so menenja, da je bolje, če se z ozirom na temeljite reforme in garantije obrnejo naravnost na porto.

ATENE 13. (Kor.) Izročitev note turškemu poslanstvu je povzročila incident. Ker so namreč balkanske države zadnji tedni videli, da turški uradi vse brzjavke nalašč pokvarijo, so sklenili, da predajo note otomanskim poslanikom. — V Belemgradu se je to izvršilo ob 4 popoldne. Tam mošnji poslanik je noto vzel in jo je priobčil svoji vladi. V Sofiji pa so predali noto ob 8 zvečer in turški poslanik je ni samo vzel, ampak si je celo izprosil takozvano prioriteto, da jo čim preje priobči svoji vladi. Čez tri ure pa je noto zopet dostavil bolgarski vladi, a minister zunanjih zadev mu je odvrnil, da ne more sprejeti že oddane note, ki jo bo vedno smatral za oddano.

Nato so besedilo note še enkrat dostavili turškemu poslaniku.

Turki že v Srbiji?

BELGRAD 14. (Kor.) Uradna depeša javlja iz Ristovca, da so davti ob 5 prekorčili Turki srbsko mejo med Ristovcem in Gornjim Vitovrhom in napadli srbske čete. Boj še vedno traje.

Vsebinske bolgarske note.

SOFIJA 14. (Kor.) Turškemu poslanstvu predana nota našteva korenite pre-

smo ostali na bojnem polju, zmagali, in to je dober „omen“ za vso našo bodočo borbo. Bratje, pojmo, pojmo! — In iz občinstva so odgovarjali veselo in navdušeno: — Pojte, pojte, gospoda naša! Ivan se je stopil tik stola, prijel Ceroviča in sta zopet zapela narodno pesem. Sedaj so se še silneje in močneje razvili nadi glasovi. V nastajajoči večer je došla dolgozvočna melanholija slovenske duše s nekim zmagovitim in krepkim odmevom. Ostali so še dolgo časa skupaj. Vsi so bili eseli. Na Ivanu ni bilo opaziti niti sledu te razburjenosti ali skrbi. Edini Kargačević je pel po silii in se ni mogel otesiti čraih slutenj.

Večer je popolnoma legel na mesto, ko so mladi ljudje odšli s Harmice. Ivan je bilubil materi in sestrama, da pojde z njimi pogledat razsvetljavo po mestu in potem k slavnostni predstavi v gledališče, in je zato hitel domov. Vendar pa je tudi tedaj krenil po daljši poti skozi kipo ulico, želji, da vidi Madlenino hišo. Jurica Cerović in Kargačević, ki sta ga spremljala, sta hotela na koncu Duge ulice zaviti proti kamenitim vratom, toda on ju je, ne govoreč nič, povlekel naravnost. Jurica ga je podražil nekoliko, ko so šli mimo hiše, a Ivan se je naredil, kakor da ga ne sliši.

osnove, ki bi mogle izboljšati žalostno stanje balkanskih krščanskih narodov. Te so: administrativna avtonomija pokrajin, belgijski in švicarski guvernerji, zborovanja izvoljenih zastopnikov, krajna žandarmerija in milica in svoboda nauka. — Reforme naj bi izvedel vrhovni svet, ki bi se sestavljal iz enakega števila. Krščenov in mohamedanov in ki bi bil pod nadzorstvom poslanikov veselih in zastopnikov balkanskih držav v Carigradu. Porto silijo, da se izrazi, če sprejme zahteve, in se zaveže, da tekom 6 mesecev ugodi vsem zahtevam in da v tem imenu razveljavi odlok o demobilizaciji.

To je dan slave za Črnogoro!

PNDGORICA 14. (Izv.) Sin pokojnega generala Božovića, poročnik Božović je vodil naskok na neko turško pozicijo. Zabilal je svojim vojakom: Naprej, to je dan slave za Črnogoro! V tem hipu je priletela mroglja, ki je nesrečnega poročnika zadel v glavo, da je ostal na mestu mrtve. Pokojnik je bil najboljši prijatelj najmlajšega sina kralja Nikole, princa Petra, ki je poljubil mrtvega prijatelja in ostal ihteč dolgo poleg njega.

Črnogorci zavzeli Sijenico.

DUNAJ 14. (Izv.) Z Bari poročajo da je dobil list „Corriere delle Puglie“ iz Podgorice poročilo, da so Črnogorci pod generalom Vukotićem zavzeli tudi Sijenico v Novopazarskem sandžaku. (Opomba uredništva: Vest, da so Črnogorci zavzeli Bjelopolje, je uradno potrjena. Vest o zavzetju Sjenice pa utegne biti prenapljena, ker je Sijenica že v bližini srbske meje in ni verjetno, da bi bile črnogorske čete generala Vukotića dospele že tako daleč).

Zadnji čas za mir.

PARIZ 14. (Kor.) Iz Carigrada prispela poročila o italijanskem-turškem sporu govore o neodločnem ponašanju Turčije pri mirovnem pogajanju: Turška vlada se še vedno boji, da bi znala predati Tripolitani na armado demoralizirajoče vplivati. — Resnost položaja pa jo lahko prišil, da izpremeni svoje menenje in upati je, da se mir sklene najpozneje do torka zvečer, kar je zadnji rok, ki ga je dovolila Italija Turčiji.

Grški ultimatum.

ATENE 14. (Izv.) Grška vlada je predala porti ultimatum, s katerim jo poziva, da izpusti tekom 24 ur zaplenjene grške ladje.

DUNAJ 14. (Izv.) V par urah pričakujejo grško vojno napoved.

Delovanje pol. društva „Edinost“ v letu 1911.—1912.

Poročilo društvenega tajnika na 34. rednem občnem zboru dne 13. oktobra 1912.

Slavni občni zbor!

Čast ti zborovalci!

Posebni politični dogodki niso razburjali v preteklem društvenem letu niti naše države niti naše dežele; zato je bilo tudi delovanje političnega društva „Edinost“ v preteklem letu mirneje nego neposredno predidčeta leta. Vendar je društvo tudi v tem letu živahno delovalo, svesto si, da nam nalaga naša narodna pozicija vtrajno in neumorno delo, katero edino nas more pripeljati do cilja: da privedemo svoj narod do one stopnje pravic in ugleda, k mu pristaja, kakor povsod, tako tudi na tem ozemlju.

Zadnji teden meseca septembra t. l. se je vršila v „Narodnem domu“ obrambena razstava, ki je nudila žalostno stiko splošnega narodnega nazadovanja. Izjemo dela le Primorska, čast slovenskemu napredku pa edini Trst. — In s ponosom smemo o današnji priliki kazati na to, kajti delovanje našega društva je gotovo tesno zvezano z razvojem tržaškega slovenstva.

Vodstvo društva je bilo za preteklo leto na 33. rednem občnem zboru dne 12. novembra 1911 poverjano odboru, ki je bil tako le sestavljen: preds. dr. J. Wilfan, I. podpredsednik dr. L. Tomašič, odborniki: Makso Cotič, Edv. Dobrila, dr. G. Gregorin, dr. Josip Jedlovski, dr. O. Rybář, namestniki: Ivan Godina (Škedenj), Andrej Orgič (Bazovica), Miloš Kamašič, (Sv. Ivan), Luka Kralj (Trebče), Ivan Košut (Sv. Križ), Karel Malalan (Opčine) Julij Mikota (Rojan), Matej Milič (Proseč), Mate Sever (Rocol), Jakob Starec (Barkovlje), pregledovalci računov: dr. Josip Abram, Ivan Prelog in Gracian Stepančič.

Odbor se je sestajal na 19 rednih sejah, h katerim so bili vedno povabljeni tudi vsi namestniki in slovenski deželni poslanci. Na teh sejah so se pretresale vse društvene in politične zadeve, tihoče se celokup-

nega tržakega Slovenstva, ali pa tudi posameznih okrajev tržakega okolice.

Politično društvo „Edinost“ je priredilo v preteklem letu tudi več javnih shodov v mestu in okolici, potom katerih se je skušalo ohraniti in urediti vez med delovanjem društva in širšimi sloji naroda. Gotovo leži baš v teh javnih prireditvah polit. društva „Edinost“ ono našim razmeram najbolj prikladno in najbolj uspešno sredstvo, ki vzdržuje v vednem medsebojnem stiku društvo in člane, oziroma pripadnike. Ko bi se h temu pridružila še primerna decentralizacija društva, v tem smislu namreč, da bi se v posameznih okrajih ali vaseh tržake okolice in mesta tvorili odseki pod vodstvom enega odbornika ali namestnika političnega društva, bila bi organizacija našega društva ideal. Tudi h temu moramo strogo.

Žal moram preden preidem h podrobnejemu poročevanju, izpolniti bridke naloge: spominjati se smrti delavnega, vnetega vztrajnega in požrtvovalnega člana in odbornika. Dne 26. maja l. 1912 je preminil naš večletni zaslužni odbornik, predsednik škedenjskega „Gospodarskega društva“ in načelnik tamošnjega „Sokola“ g. Ivan Godina. Mil in blag po značaju, marljiv, vreden in vztrajen pri delu, vedno resen in požrtvovalen za svoje ideale, po lastni pridnosti in nadarjenosti izobražen, je bil nenadomestna moč svojemu rojstnemu kraju. Njegova smrt je zasekala globoko in le težko zaceljivo rano tržakemu Slovanstvu. Bodi mu ohranjen blag spomin.

Sledeč dosedanjim navadi tajniških poročil, se hočem dotakniti vseh dogodkov oziroma zadev, ki so tvorile v preteklem društvenem letu predmet posvetovanjem in sklepom odbora.

Ljudsko štetje.

Vladna revizija magistratnega operata o ljudskem štetju, ki smo jo proti volji in v kljub vsem zaprekam nasprotnikov izsilili nam sicer ni prinesla popolnega zadoščenja; gotovo je še danes tisoče naših duš nam ugrabljenih, oropanih, da se more naš nasprotnik šopiriti ž njimi, toda eno zadoščenje smo dosegli: na podlagi vladne revizije se je znatno izpremenil rezultat magistratovega „dela“, dvignilo se je število Slovencev v Trstu in okolici na 57.000. Ta revizija nam je jasno pokazala, da se naši nasprotniki ne branijo nobenih, niti kaznivih sredstev, če jim gre za to, da nas oškodujejo. In ne le kot užaljeni in prikrašani, ampak tudi s stališča morale zahtevamo, da se zločincem energično pogleda na prste in jih plača po zaslugi.

Z uspehom, ki smo ga dosegli pri ljudskem štetju, smo dosegli veliko: dokazali smo, da smo tu, in da se vsoje ekzistenco zavedamo, da se zavedamo svojih pravic, in da smo pripravljeni jih braniti. Trditve o samoitalijanstvu Trsta je sedaj velika ovržena laž.

Čast in hvala našem zavednemu ljudstvu, kateremu edinemu gre zasluga za ta lep in pomenljiv uspeh!

Kako je objestnost, zlohotnost, zagrizenost in krivičnost že razjedla naše nasprotnike, se je jasno pokazalo v zadevi

slovenske porote,

ki je v pretekli spomladi razburjala tržasko javnost.

Kakor je že konstatiralo lansko poročilo, uvedlo je naše društvo korake, da je omogočilo kompetentnim faktorjem sestavo take porote, ki bo edina odgovarjala zahtevam pisanega in nepisanega zakona, ki bo edina pravična, ker bo mogla razumeti njega, čegar biti ali nebiti je položeno v njene roke. In res! Sad naših prizadevanj, katere je vodil v posebnem odseku našega odbora, g. dr. Slavik, in ki so bila podprta z energično intervencijo našega državnega poslanca dr. Rybářa na kompetentnih mestih na Dunaju je bil ta, da so naše toli upravičene zahteve vendar slednjič našle odmeva pri predsedništvu c. kr. deželnega sodišča: porotna lista za leto 1912 se je sestavila iz ljudi, ki so bili po večini zmorni deželni jezikov, kakor zahteva zakon.

Toda preveč je bilo za naše nasprotnike, da si je upala c. kr. državna oblast tudi nam enkrat urediti kos od hleba pravice: nam narodni šovenizem, zagrizenost je zaslepla celo stan, ki je poklican v varstvo pravice: tržaska odvetniška zbornica je protestirala proti delitvi pravice Slovincem, in zahtevala, da se vspostavi in sankcionira stara krivica. Kar pa je tržasko Slovanstvo najbolj osupnilo, je bilo dejstvo, da je c. kr. višje dež. sodišče ugodilo temu protestu.

Mi pa se nismo ustrašili in naše društvo je dvignilo pritožbo v varstvo zakona na c. kr. generalno prokuraturo na Dunaju. In v kljub vsem spletkam in nakanam naših nasprotnikov smo vendar prišli do cilja, in zmagala je slednjič pravica! Letos, dne 23. maja se je prvič sodilo v tržaski porotni dvorani v slovenskem jeziku.

Žalostno, pa značilno je za naše razmere, da se moramo veseliti take pridobitve, za katero bi v normalnih razmerah v civilizirani državi ne smelo biti nikakega boja.

Ta pridobitev pa se mora še utrditi in ojačiti. Pol. društvo „Edinost“ je ukrenilo tudi letos vse primerno, da bo tudi za prihodnje leto in za bodoče sploh zagotovilo Slovincu in Hrvatcu, ki pride pred poroto, sodnike, ki ga bodo razumeli, kadar ga bodo sodili.

S to zmago sicer še niso popolnoma izvoljene pravice našega jezika v javnih uradih, vendar nam je to porok, da doslednost in vztrajnost vedno pribori zmago pravični stvari.

Slovenska porota za leto 1913.

Kakor znano, mora sestaviti v vsaki občini občinski urad tekom meseca septembra listo porotnikov za prihodnje leto, proti kateri se lahko reklamira v času, ko je dotična lista sestavljena. Lani je mestni magistrat reklamirajo odvetnika dr. Slavika zavrnil, ker je bila sestavljena v slovenskem jeziku, in iz tega so potem nastale one znane homatije radi porotniškega vprašanja v začetku tega leta.

V odboru političnega društva „Edinost“ se seveda tudi letos ni izpustilo tega važnega vprašanja iz vidika in sestel se je odsek pod vodstvom g. dr. Slavika, h kateremu so bili pritegnjeni zastopniki naših trgovcev, uradnikov, Hrvatov itd., da v času reklamacije reklamira nevoljne Slovence v porotniško listo za leto 1913.

Letošnje liste porotnikov za leto 1913, ki jo je sestavil mestni magistrat, je sicer imela vpisanih 122 Slovencev, pa je bila sicer zelo pomanjkljiva: od ene strani, ker mnogo Slovencev iz Trsta in okolice, ki so sposobni za porotniško službo, ni bilo vpisanih; od druge strani pa, ker je bilo vpisanih mnogo Slovencev, pri katerih ni bilo označeno, da znajo slovensko. Tako niso po tem izkazu znali slovensko na pr. naš urednik g. Maks Cotič, naš mestni svetovalec g. dr. Just Pertot, in dosti drugih poznanih narodnjakov.

Proti temu je vložilo politično društvo „Edinost“ dve reklamaciji: eno, s katero je reklamiralo 200 nevpisanih za porotniško službo sposobnih moških Slovencev in Hrvatov iz Trsta za vpis; drugo, s katero se je zahteval vpis zaznambe poznavanje slovenskega jezika pri 40 v magistratno listo že sprejetih porotnikih.

Zgoraj omenjeni odsek je pa vse slovenske in hrvatske občine v območju tržakega c. kr. deželnega sodišča opozoril na njih dolžnost, naj naznanijo svojim c. kr. okrajnim glavarstvom vse za porotniško službo zmorne občinarje. (Druga leta namreč te občine navadno niso priglašale svojih občinarjev za porotniško službo, ker je ta silno obteževalna posebno za porotnike z dežele, ki ne dobivajo nikake odškodnine razven za pot, pa če so tudi po cel mesec v Trstu radi porotnih razprav.)

Na prošnjo odseka se je g. odv. in istrski dež. poslanec dr. Brnčič obrnil tudi do občin kastavske in volosko-opatijske, ki sta sedaj tudi javili, da sta priglasili za porotno listo za leto 1913: kastavska 76, volosko-opatijska pa 96 občinarjev.

Poskrbelo se je torej, da se kompetentne oblasti ne bodo mogle pritoževati, češ, za sestavo slovenske porote nimamo dovolj moči na razpolago, kakor so še predlanskim lahko rekli. Pot, ki jo je nastopilo lani politično društvo „Edinost“ potom g. dr. Slavika, se mora nadaljevati, dokler bo zmaga ne le popolna, temveč tudi tako utrjena, da ne bo nikomur več niti ne prihajalo na um, da bi nam odrekal to pravico.

V smislu zakona (§ 8 zak. 8. maja 1873 drž. zak. št. 121) bi morala občina sestavljena in v smislu reklamacij popravišeno porotniško listo najkasneje (längstens) do konca septembra priobčiti c. kr. okrajnemu glavarstvu, oziroma predsedništvu c. kr. deželne sodnice. Rešitev reklamacij bi morala torej sedaj — v polovici oktobra — že biti dostavljena reklamantom, kar se pa še doslej ni zgodilo. Lani so vrnil dr. Slaviku reklamacijo, ker je bila — slovenska! Radovedni smo, kaj napravi letos magistrat. Bržkone bodo zavlačevali z rešitvijo do zadnjega in če se potem Slovinci pritožijo proti rešitvi in se bodo radi tega morale odnesti porotne razprave — kakor lani — do rešitve naše pritožbe, bodo magistratna glasila kazala na nas, češ: glejte jih, kako so brez srca; zaradi svoje politike pustijo trpeti reveže v preiskovalnih zaporih! — Hinavci!

Italijanski listi se sicer hvalijo, da so letos Italijani reklamirali strašno veliko svojih ljudi v porotno prvotno listo, tako, da število Slovanov nasproti njim naravnost izginja. Iz tega sklepajo, da mora komisija pod predsedstvom predsednika c. kr. deželnega sodišča izbrati proporcionalno število Lahov in Slovanov v letno porotno listo. Na ta način bi bili seveda potem v letu skoro sami Lah.

Reveži! Ali so taki ignoranti, da ne poznajo zakona, ali imajo druge za tako neumne!

Zakon namreč jasno nalaga v 9. paragrafu okrajnemu glavarstvu in v 14. paragrafu komisiji, ki stoji pod predsedstvom

preds. dnika deželnega sodišča: „naj izberejo iz prvotne liste take moške, ki se jim zde radi razumnosti, poštenosti, pravnega pojmovanja in značajnosti, kakor tudi v večjezičnih deželah radi njih jezikovne vsposobljenosti najbolj primerni za porotno službo.“

V smislu tega jasnega določila so torej za porotno službo najbolj primerne one osebe, ki znajo deželne jezike in to so skoro sami Slovinci in Hrvatje; in lahko rečemo da 99% onih, ki so jih Italijani reklamirali in Italijanov, ki so od magistrata vpisani, niso zmorni ne slovenskega, ne hrvatskega jezika. Pri izbiranju porotnikov bi se torej komisija — če bi vpoštevala zakon — morala ozirati na jezikovno sposobnost. In letos ji je dana prilika, da za porotnike zbere ljudi, ki so zmorni vseh deželnih jezikov. Komisija bo torej postopala v smislu zakonskih predpisov le tedaj, če izbere take porotnike.

In od komisije ne zahtevamo nič drugega, nego, da se drži zakona!

Dr. M.

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva „Edinost“ se vrši jutri v sredo ob 3 pop. v prostorih „Slov. Čitalnice“. Na dnevnem redu je konstituiranje odbora in druge zelo važne zadeve. Zato so vljudno vabljeni vsi odborniki, namestniki in deželni poslanci, da se seje zagotovo vdeležijo. Tajnik.

Poroka. Gospod Josip Kuchtik, postajni mojster v Buzetu, se je poročil z gospico Kristino Dobrilovo iz Kozine.

Imenovanje. Finančni minister je imenoval finančnega koncipista dr. Florijana Gregoriča za finančnega komisarja.

Je-to katoliško? V praški „Union“ čitamo: V neki dunajski korespondenci lista „Köln. Zeitung“ čitamo v nekem naknadnem razmotiranju k eharistič. kongresu kako daje dopisnik izraza svojemu veselju na tem, da katoliška vera združuje vse in spoprijateljuje narodnosti obeh polovic širne monarhije. Sedaj pa more čitati v dunajskem časopisju, na kaj je župan prek in prek in v najglobljih globinah katoliškega Dunaja — kakor se on izraža — mi-lil naprej, čim so se poslovili gostje eharističnega kongresa. Misli je na sovražnosti proti skoro izključno katoliški češki manjšini na Dunaju. Pred eharističnim kongresom je dal župan češko privatno šolo v III. okraju zapreti s pretezo, da ima pretanke stropce. Sedaj pa, po eharističnem kongresu, ko je šola vzdržujoče društvo dalo stropce ojačiti, je dal župan šolo vnovič zapreti z utemeljevanjem, da so stropi — premočni! Ali se ne pravi to dodajati k nasilju še zasmehovanje?! Ni-li to kulturne boj in zato v smislu naukov katoliške cerkve nič manje obsodbe vredno, nego je boj proti svobodi veroizpovedanja?! Ali na Dunaju ni več daleč tudi do cerkvenega kulturnega boja. Iz strahu pred Čehom sovražno agitacijo si cerkvena oblast ne upa, poskrbeti ex officio, marveč so češki katoliki, kakor v kakem nekatoliškem mestu glede svojih verskih potreb navezani na samo pomoč in še v tem so ovirani kolikor je možno. Se-li je potem čuditi, ako na katoliškem Dunaju krščanske socijalce, ki se smatrajo za predstavitelje katolicizma, a pri tem vendar sodelujejo na nekatoliški gonji proti nemščim katoliškim narodom, vedno bolj nazaj potiskajo, da jim od 36 poslancev Dunaja pripadajo le trije ter da so na zadnji dopolnilni volitvi v III. okraju, ki je po 90% katoliški, propadli se svojim kandidatom?! To je posledica nekatoliške politike dunajskih krščanskih poslancev!

Porotna razprava proti „Edinosti“, ki se je imela vršiti včeraj, vsled tožbe bivše učiteljice v Kanfanaru Marije Muskovich, je odložena, ker je toženi odgovorni urednik nastopil dokaz resnice.

Vsebinska zazidanega pergamenta na CM šoli 1912. Dne 17. oktobra 1885. se je vršil ustanovni občni zbor moške Ciril-Methodove podružnice. Odbor je takoj začel agitacijo za ustanovitev otroškega vrtca v Trstu. O tem je poročal na I. glavni skupščini v Ljubljani dne 5. julija 1886 Vodstvo je ustanovitev tega odobrilo v II. seji dne 13. avgusta 1886. Podružnica je na to vzela v najem primerne prostore v ulici Guliari št. 476 (kjer je sezidana sedanja nova šola) za 325 gl. (650 kron). Vrtnarica je dobivala letnih 360 gl. (720 kron). Vsled zaprek od strani mest. magistrata se je počelo poučevati šele 3. jan. 1887. Ker je pa naše narodno občinstvo vedno želelo še ljudsko šolo, je podružnični odbor sporočil to željo glavnemu vodstvu v Ljubljani. To je vodstvo odobrilo v svoji seji meseca julija 1887. Nastanila se je šola poleg otroškega vrtca. Vsled magistratovih šikan in iz tehničnih razlogov se je I. razred otvoril šele 15. oktobra 1887. V ta razred je bilo vpisanih 41 dečkov in 33 deklic, skupaj 74 otrok. Vsako naslednje leto so ustanovili še en razred. Četrto šol. leto je obiskovalo šolo že 284 otrok. Ministerstvo je dalo šoli pravico javnosti 22. aprila 1893. Posloplje, katero se je imelo v najemu, je družba leta 1894 kupila za 19.000 gl.

(38.000 kron). Leta 1895. je družba sv. Cirila in Metoda razdelila šolo v dvorazredno dekliško in štirirazredno deško. Na prvi poučujejo č. šol. sestre, na drugi posvetno učiteljstvo.

Vsled naraščajočega števila otrok (leta 1909. so šele družbene šole 1200 otrok) je odbor družbe sv. Cirila in Metoda sklenil stare poslopje podreti ter ravnatom sezidati moderno šolsko poslopje. V to svrhu so se odobrili načrti, katere je izdelal arhitekt Josip Costapera, delo pa oddalo domači trdkci I. Martelanc in drug. za K 352.476.87. Skupaj s centralno kurjavo in z notranjo opravilo po preračunani stroški na K 430.000. Stavbeni odbor, ki je imel nadzorstvo nove stavbe, je sestajal iz sledečih gg.: Dr. Josip Abram, odvetnik in predsednik. Arhar Justina, c. kr. učitelj. Costapera Josip, arhitekt in projektant nove stavbe. Egelman Vinko, c. kr. učitelj, zapisnikar. Dr. Gregorin Gustav, odvetnik in poslanec. Levičar Ivan, trgovec. Dr. Pertot Just, zdravnik in poslanec. Pretner Miro, vodja c. kr. pripravljavnice. Dr. Rybář Otokar, odvetnik in poslanec. Skoberne Josip, c. kr. inženir Vrščak Ivan, voditelj družbene šole. Dr. Wilfan Josip, o. i. v. etnik in poslanec. — V odboru glavne družbe pa so bili, ko se je stavba začela: Prvomestnik: Andrej Senekovič, c. kr. vlad. svetnik, gimn. ravnatelj v p. itd. Namestnik: Svetec Luka, c. kr. notar. Tajnik: dr. Slesinger Janko, c. kr. profesor. Blagajnik: Hudovernik Aleksander, c. kr. notar. Odborniki: Črnagoj Fran, nadučitelj; dr. Dereani Ernest, zdravnik (za Goriško); dr. Merhar Ivan, c. kr. profesor (za Trst); Pahernik Fran, veleposelnik (za Štajersko); Prosek Matija, posestnik (za Koroško); dr. Tavčar Ivan, odvetnik, župan ljubljanski in poslanec; Verhovnik Ivan, župnik; Žrjav Gregor, odv. kandidat.

C. kr. namestnik na Primorskem: Konrad princ Hohenlohe. Deželni nadzornik na Primorskem: Matejčič Fran. Okrajni nadzornik za Trst: Nekerman Ivan.

Trst, dne 12. oktobra 1912.

Socijalni tečaj NDO. Lanes od 7 do 8 zvečer dr. K. S. o v e c: „Bojniške blagajne in njih poslovanje“; od 8 do 9 zvečer dr. Š e m r o v: „Karteli“.

Predavanja niso namenjena samo članom NDO, ampak vsem tržaskim Slovincem. Predavanja se vrše v društveni dvorani NDO, ul. sv. Frančiška 2.

Našim gostilničarjem! Prejeli smo: Te dni mi je bila priika, da sem govoril z nekim našim odličnjakom. Med drugimi je pala tudi beseda o naši „Prvi primorski gostilničarski zadrugi v Trstu“. Ker je dotični gosp. tudi med ustanovitelji tega društ. sem radoveden bil o njegovem mnenju. Na moje vprašanje, kako napredujemo, je menil: „Za druga, prijatelj moj, lepo napreduje in se razvija, ali pri nas gre izpočetka vsaka stvar počasi: naši gostilničarji se ne zavedajo, kake vrednosti je ta zadruga. Med njimi vladata še vedno nezaupanje in bojazen pred napredkom. Oni ne znajo, da jim zadruga le koristi in da se ravno te naši „prijatelji“ najbolj boje. Čitali ste gotovo v „Edinosti“, da je imela naša zadruga že v prvem letu lep materialni dobiček, in kak je bil moralni, bi vam lahko povedal marsikateri gostilničar.“

„In ako bi bili vsi gostilničarji organizirani?“

„Znaite, da dosti naših najzavednejših krčmarjev še do danes ni organiziranih. In kaj naj vam rečem o naših narodnih konsumnih društvih? Eno edino je organizirano pri nas in vsa druga, ki jih je v Trstu in okolici do 20, spe še vedno.“

Čudil sem se tem vestem, pa, ker poznam gospoda, sem moral verjeti; in da probudim te naše gostilničarje in konsumna društva, uvrstil sem onih par vrstic v našo „Edinost“, da tudi nje pozovete, da pristopijo, ker je že čas!

Naprej torej, slovenski krčmarji, in odborniki nar. kons. društev! Zbudite se iz letargije ter organizirajte se, ker samo v združenju vseh naših sil je naša bodočnost! Star gostilničar.

Hotelska družba „Grižan-Miramar pri Trstu“. Ministrstvo notranjih zadev je sporazumno z ministrom za javna dela podelilo „Tržaski posojilnici in hranilnici“, „Jadranski banki“ in „Trgovski zadrugi“ dovoljenje, da smejo ustanoviti delavsko družbo pod imenom: Hotelska družba „Grižan-Miramar pri Trstu“ s sedežem v Trstu. Pravila so bila potrjena po tržaskem namestništvu dne 9. t. m.

Dva javna shoda NDO. V soboto je priredila NDO dva javna shoda. Prvi se je vršil ob 6. zvečer v društveni dvorani NDO, ul. sv. Frančiška. Na tem shodu je podal poročilo državni poslanec g. dr. Rybář o dosedanjih intervencijah glede delavskega Lloydovega arzenala. Govorila sta razumov. Sa j i n e, ki je predsedoval shodu, še dva italijanska delavca. Shod je bil zelo dobro obiskan in se je izvršil prav silajno.

Drugi shod se je vršil v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Shod je bil sklican za delavstvo škedenjskih plavčev. Predsedoval je tov. B r a t o š, poročala sta pa predsednik centrale NDO dr.

Hočete imeti dobro obleko in po ceni?

Obrnite se zaupno v skla-
dišče izgotovljenih oblek

Armando Levi, Trst, ul. Carducci
32 vogal Santorio

Kisovec, in strokovni tajnik Brand-mer o organizaciji in agitaciji in o obupnih razmerah delavstva v plavžih. Oba govornika sta zlasti bičala brezprimerno brezbriznost slovenskega delavstva, ki se vključuje vladajočim neznošnim razmeram noče spopadati ter pridružiti delavski organizaciji, ki edina more biti rešiteljica iz obupnih razmer.

O javnem shodu delavstva čistilnice petroleja, ki se je vršil predvčeršnjim pri Sv. Anži, prinesemo jutri obširnejše poročilo, zlasti zato, ker gre za važno gibanje v tej tovarni.

Tečaj za učitelje meščanskih šol se prične jutri, t. j. 16. ob 5 popoldne v pripravnici za srednje šole, ul. S. Francesco d'Assisi št. 25, II. nadstropje, kamor naj izvolijo priti gospodične in gospodje, ki se so javili. Urnik: od 5 do 7 pedagogika od 7 do 8 slovenščina. — Drugo predavanje bo vršilo v soboto, dne 19. t. m. od 5 do 8; predmeti: slovenščina, zemljepis in zgodovina.

Zahvala. „Klub naprednih slov. akademikov“ v Celju je daroval fer. ak. društvo Balkan za osrednjo knjižnico 21 knjig, in gosp. Požar stud. iur. 3 knjige. — Iskrena hvala! Baista t. č. predsednik.

Razpisana služba. Pri okrajnem sodišču v Labinu je razpisana služba sodnega sluga. Prošnje do 18. novembra predsedstvu okrajnega sodišča v R. v nju.

Slovensko gledališče.

„ČRNI MADEŽ“.

V nedeljski številki je g. Dragutinović na kratko povedal vsebino te veseligrice, a je zamočal glavni motiv „Črne madeža“: zamorskega zeta barona Dühnena. Kako je Kadiburg prišel na idejo, da je postavil v igro tega zamorca, je malo čudno. Zdi se, da je to nekak „deus ex machina“, ki je privlečen na oder naravnost za lase, brez vsakega, logično utemeljenega razloga. Pa, da se je hči Mary ponosnega barona Dühnena poročila z izobraženim in bogatim zamorskim odvetnikom, navsezadnje se ne bi bilo toliko čudno, bolj čudno pa je, kako je prišla hči bogatega barona do tega, da je odšla v Ameriko, da si tam služi kruh iz okolnosti, da si je s starši dopisovala se da vsaj sklepati, da ni bilo pravega razloga za njen odhod v Ameriko. Vendar navsezadnje namen veseligrice ni, da bi bil razvoj dejanja vedno do vseh minucij, niti logično utemeljen, temveč da se publika zabava. In ta namen je „Črni madež“ dosegel tudi na našem odru v polni meri. Igra je tekla gladko in hitro, le suferka je bila tu pa tam preglasna. G. Iličič je ustvaril izborni tip zamorskega odvetnika dr. Woodleigha. Odlikoval se je z elegantnim nastopom in krasno masko. Pokazal je, da je dobilo naše gledališče v njem tudi izborni dramski moč. G. Iličičeva je bila jako ljubka Lotti. G. Thaler je v njej pokazal, da ni le izvrstna operetna pevka, temveč tudi izborna dramska igralka. Na mestu gospoda Toplaka bi si bili želeli kot Emerica mlajšjo moč, a sicer nimamo njegovi igri ničesar prigovarjati. G. Kovarčič je bil v ulogi Hansa povsem na mestu. Gospod in gospe Dragutiničević (baron Dühnen in njegova soproga Marija Lujza) sta tudi topot rešila svoj ulogi kot večina in rutinirana igralca. Omeniti nam je še gospe Železnikove (Tusnelda), ki je igrala dobro, le maska se nam je zdela premlada. A propos! Kmalu bi bili pozabili na g. Rajnerja, ki je ustvaril izborni tip komercialnega svetnika, ki je začel svojo kariero s tremi kravami in na g. Boleslavskega, ki je častno vršil ulogo upokojenega majorja. Režija dobra. Y.

V četrtek zvečer se vprizori krasna literarna veseligrice avtorjev de Fleurs in Cavailliet

„LJUBEZEN BEDI“

(„L'amour veille“).

Glavno ulogo igra g. ca Winterjeva, ki se ta večer pravi predstavila tržaškemu občinstvu.

Tržaška mala kronika.

Trst, 14. oktobra 1912.

Umrl je danes v mestni bolnišnici oni deček Marino Miljavec, ki ga je povozil na Corsu tramvajski voz.

Opeharil jo je Antonija Rebulova, ki je služila dalje časa v Egiptu in si je prihranila precejšnjo svoto za svoje razmere. Dne 22. t. m. je prišla v Trst, hoteč domov, a hotela pa se je omožiti. V ta namen je šla na Galdonijev trg in je dala v „Piccolo“ inserirati ženitno ponudbo.

Med drugimi se je oglasil na to ponudbo tudi 31letni trgovski uslužbenec, neki Fran Pangos iz Tubelj v sežanskem okraju. Pangos se je seveda z največjim veseljem ponudil za ženina in Rebulova mu je tudi varjela in se dala zapeljati in goljufati. Priporočeval ji je namreč, da je le slučajno brez dela in da ima že službo uradnika v ladjedelnici v Trzinu s 300 K mesečne plače.

Ker je Rebulova hotela na vsak način pred oltar, jo je Pangos prepričeval, da je že napravil vse potrebne korake, da dobi za ženitev potrebne listine. Medtem pa se je dal popolnoma izdruževati po njej. Plače-

vala je tudi stanovanje, sobo, najmanj po 10 K na dan.

Rebulova pa je šla še dalje. Ker je bila prepričana, da bo v kratkem „uradnikova“ soproga, je najela še drugo stanovanje, nakupila potrebno pohištvo pri trvdki Levi Minzi za 923 K in nabavila še druge potrebne stvari, za kar je izdala kakih 300 K. Ker ji je Pangos na vse mogoče načine zagotavljal svojo ljubezen ter zatrjeval, da komaj čaka, da se poroči z njo, mu je tudi večkrat dovolila, da je ostal pri njej čez noč. Kar pa izve Rebulova nekega lepega dne, ki pa je bil zanjo precej grd, da je Pangos oženjen in da biva njegova bolj polovica v Tubljah.

Samo po sebi umevno se je sedaj velika ljubezen izpremenila v še večje sovražstvo in Rebulova je zahtevala od Pangosa, naj jej povrne izdani denar, češ, da ga drugače ovadi policiji. Toda Pangos se je prav malo zmenil za njeno grožnjo in je pisal, da jo tedaj ako ga ona ovadi, ovadi on, da je vdana skrivni prostitutici. Bil je poleg tega še tako predrzen, da je zahteval še ponovno denar od nje.

Rebulova ga je nato res ovadila, a Pangos je medtem že izginil. Dekle ima škode 823 K, ki jih je izdala za razne Pangosove potrebe, za stanovanje, hrano itd. Trvdka Levi-Minzi je prav po židovsko zahtevala 360 K, da sprejme pohištvo nazaj. Medtem pa se je končno tudi posrečilo policiji zaslediti Pangosa, ki je bil danes zjutraj ob poli 4 aretiran v kavarni Fabris.

Izvoščka se je hotel iti. V nedeljo ob poli 10 zvečer je izvošček Luka Petaros, tanjujoč v Škedenju, pripeljal nekoga v kavarno „Moka“ na obrežju Pescatori. Ko je šel po voznišvo in pustil konja in voz sama, se je spravil na kozla 20 etni urar Hektor Novak, stnujoč v ul. Remota št. 25, in se odpeljal. Vozil se je nekaj časa po mestu in končno krenil v ul. Giulija, kjer ga je zavezil v tramvajsko remizo, da se je voz p ecej poškodoval in ima izvošček 14 kron škode. Novaka so aretirali.

Lov na zlikovce. V soboto in nedeljo je policija preiskala staromestne beznice in e ob tej priliki aretirala 36 oseb, med njimi 24 radi kalitve nočnega miru, 12 pa zaradi nedovoljene noše orožja.

Zaradi nedovoljene vrnitve je bil aretiran 30 etni Anton Krebel, stanujoč v ul. Crosada, pristopen pa v Postojno.

Oškodovanca iščejo. Sročil ob 11 je bil aretiran v ul. Giosue Carducci 27letni Valentin Krstan, iz Vojšnice v sežanskem okraju. Pri njem so našli 320 K denarja, zlato urno verižico s srebrno uro. Obleke je imel kakor bi bila popolnoma nova. Iz kazalo se je potem, da je Krstan izgnan iz Trsta. Pojasnil ni hotel dati nobenih. Oškodovanec naj se obrne na Policojo v Trstu.

Roparski napad. Na trgu Škorklja je bil danes ponoči mizar Ivan Fontanot in videl, da se trije neznanci pretepajo med seboj. Poklical je stražnika, ki je enega pretepača aretiral. Bil pa je to iz Trsta izgnani Ivan Fontanot, star 40 let, iz Valle d' Oltre, brez posla.

Fontanot je pripovedoval na policiji, da je bil v družbi dveh drugih, katerih enega pozna pod imenom Anton Cellin.

S tem Cellinom da sta napravila „križev pot“ po raznih gostilnah in kavnarjah, dokler ni bil skoraj dan. Svitilo se je že, ko ga je prejel potem na trgu Scorcola eden obeh dveh in zavpil nad njim: daj mi denar, ki ga imaš, sicer te ubijem. Zato je Fontanot pograbil kamen in udaril z njim Cellina po glavi in ga lahko ranil. Potem sta pograbila Fontanota oba ona dva in mu si toma vzela iz hlačnega žepa denarnico, v kateri je imel 8 K in ga potem vrgla v neki jarek, ki ga pa slučajno ni tam.

Pozneje je Fontanot izpremenil svojo ovadbo in je povedal, da je bil samo eden obeh dveh v kavarni „Universo“ in da ni nikogar udaril s kamenom.

Najbrž Fontanotova ovadba ne odgovarja resnici in si je celo stvar le izmislil. Policija preiskuje zadevo, Fontanota pa so uteknili v zapor.

Požar. Včeraj ob 5.30 popoldne je povzročila plinova svetilka, ki so jo preveč približali steni, požar v trgovini z obleko trvdke Vittorio Bainolle, Via Malcanton 4. Na mesto je takoj prihitela požarna bramba s stotnikom Chanoinom, ki se je bil posrečilo ogenj omejiti in pogasiti. Škoda, ki jo je povzročila voda in ogenj, znaša po lastniški cenitvi krog 25.000 K.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes ob 8 zvečer pevska vaja za mešan zbor. Spreje majo se nove pevke in pevci. Sedež: „Del. podp. društvo“, ul. Giorgio Gallati 20 I „Nar. dom“.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu, Danes terek zvečer pevska vaja za moški zbor. Prosim točno ob uri.

Tržaška podružnica SPD. Danes 15. t. m. ob 8.30 zvečer odborova seja v društveni sobi ulica Torreblanca št. 31. I

Zavod sv. Nikolaja ima v sredo 16. t. m. ob 4 pop. zelo važno odborovo sejo, h koji so vabljene vse č. g. odbornice.

Pevsko društvo „Skala“ v Sv. Križu pri Trstu priredi v nedeljo dne 20. oktobra ob priliki otvoritve novega vina, veselico. Na vspredu, katerega pridobimo tekmo

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, urajce, ovratnice, zapestnice in nogovnice.

Za člane športnih in planinskih društev POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojpu)

Bogomil Pino

== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenza Beilini št. 13

Nasproti cerkve sv. Antona Novaka

Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi ulazov, prstanov s dijamanti in brez dijamantov, zlatih verižic, zlatih in srebrne za moške, vse po konvencionalnih cenah

Julio Meinl

uvoz kave

Nova filijalka

Corso 30 - Trst - Corso 30

Zaloga sodčkov za vino

starih, že rabljenih, in novih, iz debelega lesa, z belim železom.

Trst - ulica Paduana št. 19 - Trst.

Gostilna „pri Deteljici“

v Trstu ulica Belvedere 7.

Podpisana neznajam s tem uljudno, da sem prevzela imenovano gostilno, ter se tem potom prav toplo priporočam cenj. gostom. Točila bodem sama pristna vipavska in istrska vina, kakor tudi izborni kraški teran po najzmernejih cenah; na razpolago so vedno dobra in sveža mrzla in gorke jedila. Posebno se priporočam cenj. gg. uradnikom za abonement na hrano.

ANGELA KJUDER, lastnica.

:: Slovanska zavarovalnica ::

išče sposobnega in agilnega

organizatorja in akviziterja

ki se lahko izkaže s povoljnimi rezultati v požarnem in življenjskem zavarovanju.

Ponudbe z naznanilom referenc in pogojev o nameščenju naj se dpošljejo do 25. oktobra t. l. inseratnemu oddelku lista pod Zavarovalnica štev. 2304.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. Arturja Bader-ja

na DUNAJU

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

V odgovor na Vaše vprašanje se lahko najbolje izrazim o Vašem Železnatem Kina vinu Serravallo (Vino di Chlna Ferruginoso Serravallo). Rabil sem ga v mnogih slučajih n dosegal povsod uspehe, ki so daleč nadkrilili moja pričakovanja. Vaš izdelek izr dno povspenjuje tek in okrepuje in zato se ga lahko toplo priporoča konvalescentom.

Dr. A. BADER.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa

Vsi zdravniki ga priporočajo.

Odlikovano na 7 razstavah.

S. STEFAN

Odlikovano na 7 razstavah.

Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

Radoslav Petrić - Trst

ulica Geppa 12, telefon 10-25.

Odlikovane kleti dalmatinskih vin

== ASTI in KIPECI REFOŠK ==
garantirani, pristni in ugodnega okusa.

CENE ZELO ZMERNE

za gosp. krčmarje, gostilničarje, trgovce jestvin in za domačo uporabo.

Postrežba brezplačno na dom.

Kdor poskusi ASTI in kipeči REFOŠK Radoslava Petrića, ne kupuje več vina drugih vin.

tedna, je več mešanih zborov, ženski dvo-
spev s sprem. klavirja, ženski zbor s sprem.
klavirja, možni zbor s solo tenorjem ob spr.
klavirja, igra itd.

CM. podružnica šte. 5 vabi svoje
člane na sestanek, ki se bo vršil v soboto
ob 8 zvečer v Gostilni ul. Lazzaretto vec-
chio 21.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“.
Danes, ob 6 odbojstva seja. Jutri, v sredo,
sestane ob 9 zvečer. Predava tov. Franjo
Peric: „Akademik in manjšinsko delo“.

Nar. del. organizacija.

— Zidarska skupina NDO sklicuje za
četrtak točno ob 6 zvečer občni zbor v dru-
štvenih prostorih, ul. sv. Frančiška 2. Dnevni
red: 1) Volitev odbora; 2) Službenosti.
Zidarji, vabimo vas, da se udeležite v
častnem številu tega občnega zbora.

— Člani odseka NDO glede obrtnih
šol so vabljani na sejo, ki bo danes ob 9
pri „Jadrani“.

— Socijalni tečaj NDO. Danes od 7—8
zvečer dr. Kis ovec: „Bolniške blagajne
in njih poslovanje“; od 8—9 zvečer dr. Se-
rov: „Karteli“.

— Posredovalnica dela NDO. Službe
išče mehanik, pekovski pomočnik. Oglasiti
se treba v uradu posredovalnice dela NDO,
ul. sv. Frančiška 2.

Vesti iz Goriške.

Cvetlična dneva v Sežani v soboto
in nedeljo sta prinesla 405 K 82 stot. čis-
tega dobička, kar znači, da metropola kraška
tudi to pot ni spala ter je sledila izgledom
drugih narodnih krajev. Pohvaliti nam je
prični odbor, a osobito pa požrtvovalne na-
biralke, ki so nabrale: gđc. Pepca Štolfa
K 61 49, Ančka Mahnič K 55 14, Mici Zni-
darčič K 53 99, Fanica Kocjan K 46 17,
Oiga Sosič K 43 60, Valerija Rebec in Vanda
Pirjavec K 43 68, Francka Mahnič K 39 05,
Filomena Karž (tudi iz Orleka) K 28 48,
Urška Štolfa iz Šmarji K 18 70, Klotilda
Rebec K 14 52, Živelj zavedni Kraševci!

„Učiteljsko društvo za sežanski
okraj“ bo imelo svoje redno zborovanje v
Nabrežini dne 17. oktobra ob 10 predpolne.
Vspored: 1. predsednikov nagovor, 2. čit-
anje zapisnika, 3. „Strahovanje v šoli“, po-
roča tovarišica gca. Živčeva, 4. predlogi.
Odbor vabi na obilno udeležbo.

Vesti iz Istre.

Umor ali ubojstvo v Boljuncu. V
nedeljo zvečer ob 9 je prišlo v Boljunca do
krvavega čina s smrtnim izdom. Neki San-
cin Lovro od Ivana iz Boljunca je zabol z
nožem Matijo Maverja iz Boljunca, da je
ostal mrtev na lico mesta. Včeraj popodne
se je vršila obdukcija. Vzrok krvavemu činu
staro sovraštvo, ali pa tudi pomanjkanje
naobrazbe. Do včeraj popoldne niso mogli
najti zločinca. Bržkone se je skril v kak
gozdčič na Malem Krasu.

Obrtna šola v Puli. Mi smo že pre-
cej časa naznanili v „Edinosti“, da b.
obrotna šola v Puli podržavljena in da se bo
pouk vršil v italijanskem in hrvaškem
jeziku. Sedaj javlja „Naša Sloga“, da je
podržavljene gotova stvar. Šola bo obsta-
jala iz dveh oddelkov: iz oddelka za risanje
in iz šole za nadaljno izobraževanje obrtnih
vajencev. Drugi oddelke se zopet deli: a) v
splošno dvorazredno šolo za nadalnje
izobraževanje obrtnih vajencev s priprav-
ljanim tečajem, b) v trirazredno trgovsko
šolo za nadaljno naobrazbo, in c) v občn.
dvorazredno obrtno šolo za nadaljno izobra-
ževanje učencev. Ta šola je velike važnosti
tudi za naše ljudstvo, ker se bo — kakor
že rečeno — poučevalo tudi v hrvaškem
jeziku. Naj naši ljudje pošiljajo svoje otroke
v to šolo, da si bodo, ko odrastejo, laglje
služili skoraj co kuha.

Za hrvaško slovensko poroto v
Istri. „Naša Sloga“ pozivlja Hrvate in Slo-
vence Istre, naj povsodi sklicujejo shode za
hrvaško-slovenske porote v Istri, da se bo
tudi našemu jeziku sodilo v njega mate-
rinem jeziku.

Požar. Iz Žavej nam poročajo: V ne-
deljo dne 13. t. m. ob 1 popoldne je začelo
nenadoma goreti na tukajšnjem posestvu g.
Martinolicha iz Trsta. Zgorela je hiša s ble-
vom vred. V hlevu je bilo 500 stotov sena,
ki so last Martinolichevega kolona Viljema
Venierja. Škoda znaša več tisoč kron, ki je
le deloma pokrita z zavarovalnico.

Iz Pule. Naši „kulturonosi“ so jako
potrti vsled hrvaške zmage na zadnji do-
polnični volitvi. Sedaj pa so v strahu tu za
drugi mestni okraj. Zato ugibljejo sedaj med
seboj, ali bi ne kazalo, da postavijo za kan-
data vodjo — socialistov Lirussija. For-
malno naj bi seveda to kandidaturu prega-
sila socijalna demokracija. No, oni že vedo,
komu bi zaupali svoje glasove. Lirussij je
sedaj ravnatelj tukajšnje bolniške blagajne,
ki pa so jej zavarovanci po veliki večini
Slovani. O tem destvu pa ne najdeš niti
črke sledi v vsem poslovanju blagajne. Ni
pa prav tako — kakor pri vas v Trstu —
niti enega uradnika, s katerim bi se mogli
človek v svojem materinskem jeziku pošteno
porazgovoriti. No, za sedaj nečemo obšir-
neje govoriti o teh razmerah v bolniški bla-
gajni, ker bodo itak v kratkem volitve. Že
danes bodi povedana sodrugom, naj bodo
pripravljani tudi — na padce. Mi zahtevamo

tudi v bolniški blagajni enake pravice v
vsakem pogledu, pa naj se jej postavlja na-
sproti sama arena romana. Vse pošteno
misleče delavstvo vabimo že danes, naj se
oripravi in izsili, da tudi v okrajni bolniški
blagajni nastanejo enkrat pravilne in zdrave
razmere.

Iz Dekanov. V sredo dne 16. t. m. se
poročil vrli rodoljub g. Ivan Grižon z go-
spico Draglco Košančev, hčerko posest-
nika in obč. svetovalca g. A. Košanč, sta-
rega narodnjaka iz Dekani. Istega dne pri-
jadrata srečno v Lukežev jarem tudi gospod
nadučitelj Herman Rudež in gospica Olga
Bordonova, hčerka tuk. posestnika in vino-
tržca g. Antona Bordona. Bilo srečno!

Dobroznana slovenska zavarovalnica
v Trstu išče organizatorja in akvizitorja.
Opozarjamo naše čitatelje na oglas, ki se
nahaja na III. strani.

Takoj sprejemni poludela Josip Pirjevec,
krojač, Opčine pri Trstu. 152

Soba meblir na se odda v ulici Giovanni Boc-
caccia 16, I. 2235

Hišica z vodnjakom in hlevom je na pr. daj.
Škedenju. Proda se takoj zaradi odhoda
lastnika v njegov rojstni kraj. Naslov pri inzeratu
oddelu. 230

Odda se takoj meblirana soba za dve osebi —
Chiarbola super. Ponizana 63. 4. n. 2300

Velika partija živalnih strojev Singer
kupljenih na dražbi p-
nizkih cenah, se prod. Za družinsko uporabo k-
64, isti za življenje in vezanje K 110, zelo eleganc-
in širimi predalčki in s pregibj-čo se mizico kro-
160. Trst, ulica S. Caterina 7, dvorišče. 2300

Mizar z dežele, mladenič, izučen v vseh mizar-
skih strokah išče službe. Naslov pov-
inzeratni oddelku. 2310

19-letna lepa go-podična in dve 24 letni de-
kleti, z najnim premoženjem, se
želijo spoznati v svrhu ženitve z dobrim in poštenim
fantom. Resne ponudbe, ako je mogoče s sliko,
pod naslov: Glavna pošta Trst št. 1923. 2311

Obešala iz medi za zavese se prodajo
po K 350. — Via
Casserna 14. Umberto Casca, trgovina z železnari-
2313

Dopisnik sprejme rade volje pisarniško mesto
v slov., hrvaškem in nemškem je-
ziku takoj. bodisi samo za dve ure. — Pod
„Prepotreben“ inzeratnemu oddelku Edinosti. 231

Odvetniška pisarna išče mladeniča
za praktikanca
večega tudi laščine in evenielno nemščine.
Ponudbe pod „Odvetniška pisarna“ na in-
s. oddelku Edinosti pod št. 2199. 2199

Dekani in okolica! Pozor! Naznanjam.
da otvorim 15. ok-
tobra v Dekanih na veliki cesti trgovine z usjen
in črevlji za moške, ženske in otroke. Ivan Klepec,
Dekani. 2168

Velika množina hrastov za vsakovrstno
uporabo, se prod. p-
ugodni ceni. Tozadevna pojasnila daje Josip Živc,
Skopo na Krasu. 2172

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul.
delle Poste 10, Gorica, Gospodst-
ulica 7. 4448

Mladenič, k je dovršil 2 razreda gimnazij-
in deloma dvorazredno trgovsko
šolo, zmocen slovensčine in nemščine v govoru in
pisavi strojepljaja in tesnopljaja, želi službe v kak-
pisarni. 2302

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno
delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 2b
ogel Torquato Tasso. 555

ODVETNIK

DR FRAN ŠOLAR

v Trstu, ulica Farneto št. 1, II.

išče

spretnega pisarniškega

uradnika.

Znanje italijanščine potrebno.

Nastop takoj.

Obenem javlja, da je njegov uradnik, gosp.
Miha Kristofič s 15. oktobrom t. l.
izstopil iz njegove pisarne.

Krojačnica I. Suppanz

ul. Fabio Severo št. 15

izgotavlja moderne dam-ke jopice in
plašč, kakor tudi civ. in vojaške obleke
po najnižjih cenah.

Zoplo se Vam priporoča,

da kupite

stearične sveče

Nove tržaške tovarne (Nuova Fabbrica Tri-
stina „Marca Angelo“), katere so najbolje
vrste in po nizki ceni.

Guido Bienenfeld

Trst - ulica Coroneo 39 - Trst

Zaloga usnja za čevljarje A. DONDA

TRST - Via dell Rivo št. 42. - TRST

Izbor zgornjih del za čevlje (tomal).

Primerne cene in solidna postrežba.

Ivan de Lorenzo Trst, ulica San
Maurizio št. 9.

Zaloga peči in štedilnikov vsake vrste.

Zastopstvo c. kr. priv. tovarne V. a Lutz in sinovi v Bludenz-u.

Izbrana zaloga plošč za opremo sten in ognjišč.

Sprejemajo se poprave, ki spadajo v to stroko. — CENE ZMERNE.

NUOVO
HOTEL Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

49 sob, električna luč, ves komfort,

stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in
se obrtni razstavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Ivršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vino
spirit, likere, tropinovec, olje, alluvoc, maraškin itd.
Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne
bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

1422 Fran Abram
Trst, ulica S. Francesco 44.

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu

A. JERIČ - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola)

Priporoča cenj. občinstvu svojo novo
pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat
na dan svež kruh in sladčice. Prepečenci in
konfektura. — Likertji in raznovrstno vino
v steklenicah.

Zobotehnik iz Nemčije
Josip König

diplomiran na zobotehnični akademiji v Parizu.

... TRST ...

ulica S. Nicolò št. 18, II. n.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575

Trst, Piazza C. Goldoni št. 11.

ZALOGA
ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov,
slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd.

Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucciatti

via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblok

Velika izbira vsakovrstnih oblok za gospode in dečke, sukenj, površnikov
vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.
Telefon št. 251, Rim. II.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo) cev in cementnih
plošč, teratov in umetnega kamna.

Sprejemajo vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

MICHELE ZEPPAR

Trst, ulica San

Giovanni 6 in 2

TELEFON šte. II-85

Podružnica v Zadru.

Zaloga

majoličnih peči in

štedilnikov (Sparherd)

lastnega izdelka.

Edino zastop. tovarne

majoličnih peči: Carl

Mayer'söhne, Blansko

Izbera plošč

za stene kakor tudi

za štedilnike,
majolice, peči izdelane za
trajen ogenj, uporabljive
tudi na pila. 372